

تورک یوردی

ناشری: تورک یوردی

مدیری: آق جورہ اوغلی یوسف

74
5

یل ۶ جلد ۱۲ صافی ۱۳۱

۲۹ مارت ۱۳۳۳

۳ صافی ۱۳۳۳

اک چوق موفقیّت کوسترمن راشد رضا بک اولدی. بالخاصه موحد بکک یابدینی وزن خطالریته اوندە، هیچ تصادف ایدلمه دی.

موحد بک، اضطراربانینی بک یکدنسق برشکده اظهارایتدی. وقایه لری، وزنلری متادیا بوزارق قولاقلری طیرمالادی!

ایزا خانم جداً شایان تبریک، چوق کوزل تورکجه سویلیور. فقط برکویلی عایشه اولابیلمک ایمین برآزداها صاف طورلی اولمق لازمدی! قیش پرلرینک شعر او قویوشلرینی دویدیغ زمان، منظوم سوزدن نفرت ایتدم... اساساً پیسه سدن اوپارچه چیقاریلسه ایدی، ظن ایدرم، داها کوزل اولوردی. بایقوشک تمثیلی ایجه دیدی قودینی موجب اولدی. بالخاصه تصویر افکارده کی «ع. ن. بک ایله طنین ده کی «م. م. بک» بکک مقاله لری، کویا برلرینه قارشى قاشلرینی چاڭدیلر! «م. م. بک» «ع. ن. بک»: «بایقوشک فضلّه علمینده بولندیکیز، بو حقمنزلقدر» دیور. حال بوک، طنینده انتشار ایدن بو اوج مقاله قادار بایقوشی قیمتسز کوسترمن بر تنقید هنوز چیقما دی!

اسکیلکک کوسترمدیکی بوتون بو یالیزلی کورولتولرک بر تک سببی وار:

عروض وزنی!...

بز کندی حسابمزه بوندن نمون اولدق، چونکه آرتق بوسوڭ تجربه ایله قطعاً تحقق ایتدی که، حس و خیاللرینی عروضک آهنگیله بسته له یئتر افلاسه دوغرو کیدیور!...

مشروطیتک ایلاک سنه لرندە، بزده هرکسه «داهی» دیمک مودا اولمشدی؛ فقط بو کون او میلیونلرجه داهی شعر و صنعتدن هیچ بری میدانده یوق.

ایشته، بوسفرده، خالد فخری بک قارشى، سلمان نظیف و آرقداشلری بک افندیلر - یوقاریده ده دیدیکمز کی، صرف عروض غیرتی کوده رک - غینی شیئی یاییورلر. بز فردە اهمیت ویریله سین دیمه یورز، لاکن حقیقه یوکسک بر صنعت اثری وجوده کتیر یاسین ده اوپله ... حقیقی صنعتکارلر، بارداده صوبی کورنجه: «آ.... بحر محیط کیره باق!...» دییه هایقیرانلرک آلفیشلریله ده کل، خلق ایتدیکی آنرک بوبوک والاهی قوتیله آلتوندن برهیکل کی یوکسه لیر!...

بکارکی؛ ۹ مارت، ۱۳۳۳

ی. صه.

تعلیم و تربیه

تربیه بداییه

-۵-

مکتب بناسنک شکل خارجیسندن کچن مقاله ده بحث ایدلشدی.

تزیینات داخلیه مسئله سنده اول امرده خاطر لائماسی لازم اولان جهت چوجوق ذوقیله بزم ذوقلریمز آراسنده کی تفاوتی نظر دفته آلمق و صنفلری - و سائط مکمل اولسه بیله - جدی و آغیر

ترینانه بوغمامقدر . مکتبک درسخانه، تنفس و اوپون محلی، «بره او» لری، ابوسله ملاقات اودالری،
البسه لکی - اکر لیلی ایسه - یمکخانه و یاتاقخانه لری خلاصه هر طرفی رسمی و عمومی بنالک همان
دائماً مروض اولدقلری بوشاق و صووقلقدن، جاذبه سزالکدن قورتولق ایچون ترتیبات و تریناندن
حصه دار ایدیلله و ذوق سلیمک او یانیق بر نظری پورالرده هیچ برشیئی تصادفه بیراقمالیدر. فقط
بز بوتون بو اقسام ایچون سوزی اوزاتمقدن صرف نظرله یالکیز چو جوقلرک زمانلری الک زیاده
ایچلرنده کچردکلری درسخانه لره حصر و تدقیق ایده جکیز .

صنفلرک تریناندن بحث ایدیلنجه بونلری (۱) ثابت (۲) متحول و متحرک اولق اوزره ایکی قسه
تفریق ایتک ممکندر. اول امرده ثابت ترینانی تدقیق ایدلم . ایلاک شرط اولق اوزره صنفلرک ضیا
وهواسنی تأمین ایده جک بخره لک بویوک و هر مانعدن آزاده بولنسی لازمدر. سالونلری ترین
ایده بیلن آغیر پردلر هوا و ضیایه مانع اولمالری، قولایجه و تمامیه آجیلامملری، علی الا کثرتوزلره
ومیقروبلره یووا اولابیللمه لری ونهایت بر معنای قسوت افاده ایتمه لری اعتباریه درسخانه لری ایچون
هیچ شایان توصیه دکدر .

چو جوق ضیا و هوا شلاله لرله ییقانان تمیز و براق بر یوویه محتاجدر. بخره لره کونشک متأثر
ایده جک درجه ده شدتله انعطافی زماننده قایمق اوزره ظریف و ایجه پردلر قونابیلیر که بونلرک تدارکی
قماشرله نسبتله داها قولای و داها آز مصرفیدر .

طاوان و دیوارلرک رنگی آجیق و نقشلی ساده کاغدلرله اورتولش اولماسی شهبه سز مرجح
ایسه ده بزده دیوارلری کاغدلامق احتیاجی هنوز یاییلامادی . مع مافیه درسخانه نی قسوتلی بر
محبس محیطه بکزمکدن قورتاراجق براق ونشته دار بررنگ ایله تلون ایتک وتلویانی سنه ده ایکی
دفعه تجدید ایله مک کرک صحت و کرک ذوق ایچون هر حالده لازم اولدینی کبی یکده غیر ممکن عد
اولنه ماز. صره لره معلم کرسیسنک لازم اولوب اولمادیغندن و یا شکرندن مفصلاً بحث ایتک موضوعمه
یک داخل دکدر. (فروبه ل) ک «چو جوق باغچه لری» یی اصلاح ایتک اوزره یکی بر جریان او یاندیران
وشیمدی کندی نامنه منسوب بر جوق آنا مکتبلرینک آجیلدینی کوروان «Les case des Bambini»
مؤلفه سی مادام «مونه سوری» کتابنده مکتب صره لری علپنده یک متلاشی و مفرط مجاهده لر یا تمش
و اونلری چو جوقلرک اسارتنه ، مکتبک حریت و طوعیت اطفالی بوغان استبدادینه برنجی دلیل
کوستره رک محکوم ایله مشدر. فی الحقیقه دائماً عین وضعیتی ایجاب و فضله حرکاتی منع ایدن مکتب
صره لری یک کوچوکلر ایچون توصیه ایدیلور . آنا مکتبلرنده صره لره بدل کوچوک اسکمله لرله
ماصه جقلر وار.

ابتدائی مکتبلرنده ایسه تدریساتک مداخله یه باشلامای ضروری اولدیغندن ینه، مکتب صره لری
استعمال ایدلمکده در. آنجق بونلرک بر، نهایت ایکی کیشیلک اولماسی صحی و تربیوی سیلرله ضروریدر.
هر حالده ایستر ماصه واسکمله لر اولسون ، ایستر صره و کرسی لر بولنسون صنف اشیا سنک تمیز
ویکنسق اولماسی و صره لرک قورشون قلم و یا جاقی او یونلریله تخریب ایدلمکدن ممکن مرتبه قوروولماسی
ذوقک تربیه سی ایچون لازمدر. سیاه تخته قیل بر اوماجی کبی شکل سز اولورسه صنفک ظرافت و شطارتی

کولگه اندیره بیلیر . تخته کرسی و صرملرک ریکنده آچیق بر چرچیوه ایله احاطه ایدلمش بولورسه و شیمدی استعماله باشلانیدی و جهله سیاهه بدل قویو یشیل ، نفتی رنگه بویانمش اولورسه معای ظلمتی ازاله ایدلمش و اوده صنفک عمومی آهنگنه ارجاع و توفیق ایدلمش اولور .

تزییناتک متحرک و متحول اقسامنه گنججه بونلرک حدودی یک چوقدر و انتخابلری ایچون قطعی سوزلر سولنه منرسده عمومی بعض فکرلر اعطاسی فائده دن خالی دکلدر ظن ایده رم .

ذوقی تربیه ایتک ایستین بر درسخانه اول امرده و همه حال طبیعتک و بردیکی وسائطدن ممکن اولدینی قدر استفاده ایتلمی . صنفک مناسب یرلرینه قونولان چیچک صاقسیلری ، کرسی و یا ماصه لر اوزرنده کی و اوزلره وضع ایدیلن چیچکلر و یا دوارک بر طرفنه ایلشیدیریش دالرو یا اقلر درسخانه تک معای جاذبی آرتدیرمق خصوصنده سحر بر قوتدر . کرک معلمه و یا معلم و کرک چوقدر چیچک ایچون مصرفه حاجت بر اقصسزن قیر تیزه لرندن ، باغچه لرندن بولاییلرک لرینی و یا مکتبده یتیشدیردکلرینی صنفه کتیرمک اعتیادینی قازانسه لر درسخانه لر چیچکسز قالماز . مع مافیه درسخانه تک تزیینی ایچون یالکیز طبیعتدن دکل صنعتندن استفاده ایدیلر بیلیر . طبیعت صنعتی تشویق ایده رک ، صنعت ذکای طبیعتی اکمال ایده رک صنفک تزیینی خصوصنده اتحاد ایده بیلیرلر .

قیمتدار قابولر چوقوق و بوالری ایچون طبیعی خاطره گلر . آنجق یاورولرک آکلایه بیلر جکلری شاه اثرلرک قوییه لری ، نفیس غزته رسملرندن چوقوقلره مناسبتدار اولانلر ، موقع و زمانه موافق فوطوغرافیلر تدارک ایدیلر بیلیر . (راوه سسون) ک دیدیکی کی « چوقوقده ملکات فکریه تک انکشافی صرمنده محاکمه گجیکیر ، خیال ایله ترفنده در . شوخالده علاقه دار ایدلمی موافق اولان شی چو- جوغک حساسیتی اولوب بوگاده کوزلری واسطه سیله حقیقی بر سحر قوتی یاپان رسم و رنگدن آبی بر مؤثر بولمه ماز . »

مع مافیه ایکی اوج سنه اول بوتون ابتدائی درسخانه لرینی اشغال ایدن بالقان فجایعه عائد و هر درلو مناسبله چیرکین لوحه لر بوبخشدن خارجدرلر .

برده خریطه لرک و سائر تدریساته عائد رسم و کاغدلرک درسخانه لرده دائماً دیواره تعلیق ایدلمش قالمالرنده لزوم و فائده یوقدر . چونکه کندیلرندن بحث ایدله دیکه دقت و استفاده یی هیچده موجب اولمایان بو خریطه و یارسملر بحث صرمنی کندیلرینه انتقال ایتدیککی زمانده چوقوقلرک مراق و تجسسینی جلب ایده جک قوتی غائب ایتمش بولورلر . بناء علیه هر خریطه و یادرسم واسطه سی موضوع بولونیدی دولابدن آنجق عائد اولدینی درس زماننده جیقارتیلوب چوقوقلره اراشه ایدلمی و اوندن صوکره نهایت برویا ایکی گون درسخانه لره تعلیق ایدیلرک بیر اقیلمالیدر . بعضی مکتبلرده تصادف ایدیلدیککی و جهله درسخانه دیوارلرینک غریب بر سرکی ماهیتده بر چوق و گونا گون خریطه و رسملره دولر رولمش بولنسی نه قدر چیرکیندر . چوقوقلرک یابدقلری رسملردن گوزل اولانلرینکده تزیینات ایچون مناوبه تعلیق ممکندر . جنورده ده « ژان ژاق روسو به داغوژی انستیتوسی » تک حایه سنده « چوقوقلر نهوی » نامیه شیرین و مکمل بر آنا مکتبی وار . بوراده دیوار تزییناتندن بر قسمی کوجوکلرک قورو بویا ایله یابدقلری سربست رسملردن وینه کندی رایلرینک اکثریتیه انتخاب اولنور . شایان

دقتدرکه بو انتخابلر اکثریتله مصیب اولور . ترجیح اولنانلر نوبتلرینی ا کمال ایتدکن سوکره
یکی انتخابلر یاییلر ، بوسورتله هر گوزمل رسم اوج ، بش گون تشهیر اولنش وجو قلدردن تشویق
و تمیج ایدلش اولور .

شاه اثرلرک تمیز قویهلرندن یا خود غزته و یا چوجوق رسملرندن اهتمام ایله تفریق ایدیلر
مبدول اولماق و منتظم ، یک آهنگ چرچیوهلر ایچنده بولمق شرطیله دیوارلرک مناسب یرلرینه تعلیق
ایدیلر . چرچیوهلر رسملرک دائمی دیکشدرلمه سنه مساعد اولاجق صورتده متحرک و ماندالی بولمالی .
چونکـ (مکتبده صنعت) جمیتک پارسده کی ۱۹۰۴ قونفره سنده سوینلندیکی وجهله بویه متحرک
ترینساک دائمی تجدیدی و آرز چوق فاصله ایله تناوبی چوجوغنک کوزلرینی دیکندیرمک ، دقتی
نازملندیرمک ، آرزو و هیجانی اویندیرمق اعتباریله لازم بر چارهدر .

بزده ساطع بکک یکی مکتبی چوجوق یوواسنک ذوق سلیمی تلطیف ایدجک صورتده ترتیب
اولماسنه مسعود بر مثال اتخاذ ایدیلر .

§ مکتبده چوجوغه ذوق سلیم تلقینک مهم بر واسطه سی ده آفرین و ذکر جمیل ورقه لری کی
بر ممنونیت و اطمنانی افاده ایدن کاغدلردر .

عجبا چوجوغه مکافات و یرمکه لزوم وارمی ، یوقی ؟ و بو عنعنه تربیه حاضره نقطه سندن نه
درجه به قدر محافظه یه لایقدر ؟ مسئله سی بحتمزدن آیری بر استقامت فکریه یه داخل اولدینی ایچون
اونک مناقشه سنه گیریشه جک دکتر . آنجق حالا بوتون مکتبلریمزده جریان ایتدینی وجهله مکافات
و یرمک اساسی جائز و مقبول فرض ایدرک اونک تربیه بدیعه ایله علاقه سی تدقیق ایدجک .

ظاهر آ یک ناچیز اولان آفرین کاغدلری ذوق اوزرنده - عادتاً زمینه سو دامالارینک تأثیری
کی - غیر محسوس فقط درین تأثیرلر یاییلر . بردفه آفرین ورقه سی مکتبده بولندینی مدتیجه هر
چوجوق نه قدر آرز اولورسه اولسون محقق آیر و همان هر چوجوق اوزون مدت اهتمام ایله محافظه
ایدر . بوندن ماعدا عائله سنه و آرقاداشلرینه ده کوسترین . فی الحقیقه بن کوچوکلکدن بری مکافات
طند اولارق آلدیم کاغدلری حالا محافظه ایدیورم وظن ایدرم هر کس کتبخانه سی ، کاغدلرینی
آراسه چوجوقلق هیجانلرینک بو معصوم شاهدلرندن بعض نمونه لر تصادف ایدر .

مکافات ورقه لرینک تربیه ذوق خصوصنده کی علاقه و قیمتی (مکتبده صنعت) جمیتک قونفره سنده
اوزون مباحثاته سبب اولمشدر .

بر دفعه آفرین ورقه لری قوللانیلی اولمق لزومه بناء کوچوک قطعه ده و اوجوز فیأند بولمق
ضروری کورولور . فقط شکلی و طرز احضاری نه اولورسه اولسون هر حالده ذوق صنعتکارانه
اندیشه سیله ترتیب ایدلش اولمالی و چوجوق اوکا معنوی رابطه لرله علاقه دار اولدینی قدر شکنده کی
کوزمللکده منجذب بولمالدر . همان بوتون مکتبلریمزک بوقیل مکافات ورقه لرنده بو اندیشه حاکم
دکل ، عادی نوعدن ساده بر مقوا اوزرینه تصادفاً انتخاب ایدلش چیچک و چرچیوه و سوکره فنا
یازیلر ... مع مافیه علی الاطلاق سوسلی اولمق اندیشه سیله یالیزلره و مناسبتر شکل و چیچکلره
غرق ایدیلن کاغدلر دوم دوز مقوا پارچه لرندن داها زیاده احترازه شایاندلر .

بوخصوصه مکتبلر اوراق فدا کاراقلری دریغ ایتمه‌لی و هر درسک مناسب‌تدار اولاجنی رسم و تمثالری محتوی و آیری آیری رنگده مکافات نمونه‌لی ترتیب ایچون صنعتکارلر آراسنده مسابقه‌لر کشاد و حقیقی بر ذوق سلیم ایله الک مناسب‌لرینی انتخاب و استعمال ایله‌ملیدر . تا که ناجی مرحومک « یارب بو آفرین نه توکنمز خزینه‌در » مصرعای مکتب آفرینلری ایچونده مصروف اولاییلسین . سوک زمانلرده آفرین و تقدیر ایچون آوروپا مکتبلرنده قارت پوستالرده استعمال ایدلمکده‌در . بونلرک درس‌لرله علاقه‌دار اولانلری ویا مکتب رسم و خاطرملرینی احنوا ایدملری ، هله چو جوغونک آکلایه بیله‌جکی برسویه‌ده نفاست ترسیمی احتوا ایله‌ینلری البته علی‌العاده کاغدلردن داها زیاده حفظ و استفاده‌نی موجب‌در .

آفرین ورقه‌لری کبی طلبیه ویریلن سائر اوراق‌ده البته اعتنایه شایاندیر . بومیانده ذکر جمیل ، تحسین و امتیاز ورقه‌لری ، خصوصی و عمومی امتحان اوراقی ، بالخاصه مکتب قارنه‌لری ، نهایت تصدیقنامه و شهادتنامه‌لرده حقیقی بر ذوق صنعتکارانه ایله احضار ایدلمک مجبوریتنده‌درلر . تا که چو جوغلره و طائله‌لره تلقین حرمت و ذوق ایستین ، مکتبه علاقه و مربوطیتی تأیید ایتمکه برابر فکر صنعت و نفاستک تعمق‌ده تسهیل ایله‌سین .

ابراهیم عمره السبع

تاریخ و آثار عتیقه

مهم بر قونفه‌رانس

۱

استانبول دارالفنونی قونفه‌رانس سالوننده ۱۰ مارتیه مصادف جمعه ایرتسی کونی ، دارالفنون لسانیات شعبه‌سی اورال - آلتای دیل‌لری مقایسه‌لی صرف مدرسی کیزه بک طرفدن « طورقان » یاقیننده بولونان « خوجو » - « قاره خوجه » شهری آثار عتیقه‌سنه دأثر بر قونفه‌رانس ویریلرک ، تورک اوجاغی باشوونک رجاسیله ۱۶ مارت جمعه کونی عین قونفه‌رانس بازید تورک اوجاغنده تکرار ایدیلدی [۱] . دیککه‌مک ایچون کلنلر ، دارالفنوننده اولان قونفه‌رانسده غایت آزار اولدینی کبی ، تورک اوجاغنده‌ده آرزو اولدینی مقدارده دکلدی . بو آزلنی - باشقه برچوق سییلرله برابر - بویله حدی و علمی قونفه‌رانس‌لر حقنده قارئلرینه بر آزار ایضاح و تنویر وظیفه‌سیله‌ده مکلف اولدیقلرینی ظن ایتدیکمز کونده‌لک آرقداشلریمزک لاقیدلنکلرینک ، علاقه‌دارلق کوسته‌دمه‌مه‌لرینک نتیجه‌سی عدایده‌سیلیرز . بزجه شیمدی‌یه قادار بیانمه‌ین فقط بیانمه‌سی ، آکلاشیلماسی لازم‌کن بویله علمی و ملی طوبلانیشلر - ویری گلشکن علاوه‌ایدلم: اثرلر - حقنده ، یالکیز ویریلن اعلانلری یا کلیشلی بر صورتده باصمق

[۱] بو مقاله یازیلوب مطبوعه‌ده دیزلدکن صوکراره عین قونفه‌رانس ۲۶ مارت بازار ایرتسی کونی ، بک اوغانده « غلطه سر یایلر یوردنده » تکرار ویریلدی . بو دفعه قونفه‌رانس ، هم آلمانجه ، هم تورکجه اولدینی کبی ، کلن آلمانلره قونفه‌رانسک آلمانجه مطبوع خلاصه‌سی‌ده داغیدیلدی .